

23 ก.พ. 2538

ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอดของสตรีที่คลอดที่
โรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 กรุงเทพมหานคร

KNOWLEDGE ATTITUDE AND PRACTICE OF POSTPARTUM VISIT AMONG WOMEN
WHO DELIVERED AT MATERNAL AND CHILD HOSPITAL, HEALTH PROMOTION
CENTER REGION 1 BANGKOK

ภาควิชาการ
งค
“เพื่อชาติ ศาสนา และ ม.ป.ช.”

ฉวีวรรณ ชโนวิทย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2537

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอดของสตรีที่คลอด
ที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 กรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย จวีวรรณ ชโนวิทย์
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
สมศักดิ์ สุกข์นัวร์วุฒิ, พ.บ., ป.ชั้นสูง (สูติ-นรีเวช), ว.ว. (สูติ-นรีเวช),
Dip. Field Epidemiology in Reproductive Health.
ธวัช เจตน์สว่างศรี, พ.บ., ป.ชั้นสูง (สูติ-นรีเวช), ว.ว. (สูติ-นรีเวช),
วงเดือน ปันติ, วท.ม. (ชีวสถิติ), วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)
วันที่สำเร็จการศึกษา 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

การตรวจหลังคลอดเป็นวิธีการในการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคของสตรี
หลังคลอด แต่อย่างไรก็ตามอัตราการตรวจหลังคลอดในประเทศไทยยังคงค่อนข้างต่ำมาก
เช่นเดียวกับสตรีที่คลอดที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 กรุงเทพ
มหานคร ซึ่งอัตราที่ต่ำนี้อาจจะเป็นผลมาจาก ความรู้ และเจตคติที่ไม่ถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อัตราการตรวจหลังคลอด ความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการ
ตรวจหลังคลอด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 215 ราย เป็นสตรีที่คลอดที่โรงพยาบาล
แม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 7 กุมภาพันธ์
ถึง 15 เมษายน 2537 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ มีขนิมเลขคณิตและ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้ Chi-square test ผลการศึกษา
สรุปได้ดังนี้

1. อัตราการตรวจหลังคลอดของสตรีที่คลอด พบร้อยละ 71.2

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของความรู้กับเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอดของสตรีที่คลอด พบว่า

- ความรู้เกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมกับความรู้เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอดของสตรีที่คลอด พบว่า

- อายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัวและลำดับที่ของการคลอด ของสตรีที่คลอดมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- อายุ การศึกษาและรายได้ของครอบครัวของสตรีที่คลอด มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- รายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การให้ความรู้และปรับเปลี่ยนเจตคติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด อาจจะไม่มียผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจหลังคลอด ตรงกันข้าม หากสตรีที่คลอดมีฐานะหรือรายได้ของครอบครัวที่ดีก็จะมาตรวจหลังคลอดเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะเศรษฐกิจต่อการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชากร

Thesis Title Knowledge Attitude and Practice of Postpartum visit Among Women who delivered at Maternal and Child Hospital, Health Promotion Center Region 1 Bangkok.

Name Chaweewan Chanovit

Degree Master of Science in Human Reproduction and Population Planning

Thesis Supervisory committee

Somsak Suthutvoravut, M.D., Thai Board of OB.-Gyn.

Dip. Field Epidemiology in Reproductive Health.

Thavat Jetsawangsi, M.D., Thai Board of OB.-Gyn.

Wongdyan Pandii, M.S., M.S.P.H.

Date of Graduation 9 November B.E. 2537(1994)

ABSTRACT

Postpartum visit is a strategy during puerperium to promote health and to prevent diseases in women. However the rate of postpartum visit in Thailand has been very low country wide. This has also at been happening at Maternal and Child Hospital, Health Promotion Center Region 1 Bangkok. The low rate of postpartum visit was postulated to be due to inadequate knowledge and inappropriate attitude towards the visit among Thai mothers.

The objective of this research was to study the rate of postpartum visit, the relationships among factors of the socio-economic status, demographic characteristics, knowledge, attitude and practice of postpartum visit. The samples consisted of 215 women who delivered at Maternal and Child Hospital, Health

Promotion Center Region 1 Bangkok during 7th February to 15th April 1994. Frequency of distribution in percentage, mean, standard deviation and Chi-square test were used for statistical analysis in this study.

The results were as follows:

1. Postpartum visit was 71.2 %.

2. The association between factors of knowledge, attitude, and practice of postpartum visit were:

- There was a statistical significant association between knowledge and attitude of postpartum visit but no significant association between knowledge and practice of postpartum visit nor between attitude and practice of postpartum visit.

3. Socio-economic and demographic factors which were statistically associated with knowledge of postpartum visit were maternal age, education, family income and order of labouring.

- Factors which were statistically associated with attitude towards postpartum visit were maternal age, education and family income.

- The only factor which was statistically associated with practice of postpartum visit was family income.

The results of this study showed that providing knowledge and improving attitude of postpartum visit may not significantly increase the rate of postpartum visit on the contrary, improving in socio-economic status may be associated with higher rate of postpartum visit which emphasizes the significant effect of socio-economic situation on health of population.